EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.7.11.
COM(2024) 293 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az (EU) 2019/817 rendelet 78. cikkének (5) bekezdése és az (EU) 2019/818 rendelet 74. cikkének (5) bekezdése értelmében az interoperabilitásról szóló rendeletek teljes körű alkalmazására vonatkozó előkészületek aktuális állásáról

1. Bevezetés

Az interoperabilitási keretet létrehozó rendeletek[1], amelyek 2019. június 11-én léptek hatályba, jogi rendelkezéseket határoznak meg az európai keresőportál (ESP), a közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás (sBMS), a közös személyazonosítóadat-tár (CIR), a többszörös személyazonosságot észlelő rendszer (MID) és a jelentések és statisztikák központi adattárának (CRRS) fejlesztésére, adatkezelésére és nyomon követésére vonatkozóan. Az interoperabilitás méretgazdaságosságot és hatékonyságot eredményez az uniós informatikai architektúra számára a migráció, a határigazgatás és a biztonság területén, és az adatbázisok összekapcsolása révén új funkciókat hoz létre anélkül, hogy további adatgyűjtésre lenne szükség. E funkciók közé tartozik a személyazonossággal való visszaélés fokozott felderítése, a megfelelő személyazonosító okmányokkal nem rendelkező harmadik országbeli állampolgárok azonosítására szolgáló új eszközök, valamint a rendszerek gyors és hatékony keresztellenőrzése a terrorista bűncselekmények vagy egyéb súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése vagy kivizsgálása érdekében. Az uniós információs rendszerek interoperabilitása révén adatminőség-ellenőrzési mechanizmusok is bevezetésre kerülnek az adatminőséggel kapcsolatos problémák megelőzése, felderítése és kezelése érdekében, megkönnyítve az Unió számára az adatvédelmi jog szerinti azon pozitív kötelezettségének teljesítését, hogy a rendszerekbe bevitt adatok pontosak és naprakészek legyenek.

A rendeletek megbízzák a Bizottságot, hogy a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző európai uniós ügynökséggel (eu-LISA) együttműködve kövesse nyomon és értékelje a végrehajtást. E követelményeknek megfelelően a Bizottság éves jelentéseket nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a rendeletek teljes körű végrehajtására irányuló előkészületek állásáról. Ez a negyedik jelentés a 2022. október és a 2023. november közötti időszakot tárgyalja.

A rendeletek végrehajtása az interoperabilitási keret részét képező, alapul szolgáló rendszerek megfelelő végrehajtásától függ. Bár a határregisztrációs rendszer (EES) megvalósításában bekövetkezett központi szintű, az eu-LISA által megbízott vállalkozó miatti késedelem továbbra is kockázati tényező a rendeletek megfelelő végrehajtása szempontjából, az eu-LISA korrekciós intézkedései eredményesek. Az ügynökség fellépése lehetővé tette, hogy a munka a meglévő vállalkozóval folytatódjon, és sikerült megoldani a projekt végrehajtásával kapcsolatos problémákat. A határregisztrációs rendszer[2], mint minimálisan életképes termék sikeres

[1] Az (EU) 2019/817 rendelet az uniós információs rendszerek közötti interoperabilitás kereteinek megállapításáról a határok és a vízumügy területén, továbbá a 767/2008/EK, az (EU) 2016/399, az (EU) 2017/2226, az (EU) 2018/1240, az (EU) 2018/1726 és az (EU) 2018/1861 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a 2004/512/EK és a 2008/633/IB tanácsi határozat módosításáról szóló (EU) 2019/817 rendelet, valamint az uniós információs rendszerek közötti interoperabilitás kereteinek megállapításáról a rendőrségi és igazságügyi együttműködés, a menekültügy és a migráció területén, valamint az (EU) 2018/1726, az (EU) 2018/1862 és az (EU) 2019/816 rendelet módosításáról. E jelentésben ezekre a rendeletekre „rendeletekként” hivatkozunk.

[2] 2023 májusában az eu-LISA új megoldási stratégiát dolgozott ki, amelynek értelmében fokozta a projektkonzorcium vezetőivel való interakciót, hogy biztosítsa elkötelezettségüket és az erőforrások elosztását, fokozatos kiépítési megközelítés alkalmazásával, biztonságosabb menetrenddel és dinamikus

kibocsátása döntő lépés a határregisztrációs rendszer működőképessé válása felé. Emellett a Bel- és Igazságügyi Tanács 2023. októberi ülésén új, hullámokon alapuló megközelítési ütemtervet hagyott jóvá, amely lehetővé teszi, hogy az uniós információs rendszerek és interoperabilitási elemek működésbe helyezése négy egymást követő hullámban (első hullám 2024 második felében, második hullám 2025 első felében, harmadik hullám 2025 közepén, negyedik hullám pedig 2026 végén) történjen. A hullámokon alapuló megközelítés minden érdekelt fél számára biztosítja a szükséges egyértelműséget az elkövetkező évek további lépéseit illetően.

Mindeközben a rendeletek végrehajtásával kapcsolatos munka továbbra is halad előre a tagállamokban, a schengeni társult országokban és az uniós ügynökségeknél. Mivel az interoperabilitási projekt megköveteli valamennyi érdekelt fél összehangolt együttműködését annak érdekében, hogy egy tagállamban bekövetkező késedelmek ne hassanak ki valamennyi tagállamra, a Bizottság szorosan nyomon követi és elősegíti, hogy az egyes tagállamok az interoperabilitási elemek üzembe helyezésének időpontjában felkészültek legyenek.

2. Az interoperabilitási keretrendszerek aktuális állapota

Az interoperabilitási keret értelmében az új nagyméretű uniós információs rendszerek (a határregisztrációs rendszer[3], az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS)[4], a Harmadik Országbeli Állampolgárok Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszere (ECRIS-TCN)[5]) és a már meglévő, de felülvizsgált uniós információs rendszerek – Schengeni

munkamódszerekkel. Az eu-LISA igazgatótanácsa által jóváhagyott, minimálisan életképes termékre (MVP) vonatkozó új megközelítés célja, hogy stabilizálja a határregisztrációs rendszer megvalósítását azáltal, hogy azokra a szempontokra összpontosít, amelyek hozzáadott értéket teremtenek a végfelhasználók számára, és felgyorsítják felkészülésüket. Az MVP első, 2023. július végi változatának átadása a megoldási stratégia első lépése. Az ezt követő lépések a tagállami tesztelési tevékenységek újraindítására és az MVP termékminőséget javító korszerűsítésére összpontosulnak.

[3] Az (EU) 2017/2226 rendelet a tagállamok külső határait átlépő harmadik országbeli állampolgárok belépésére és kilépésére, valamint beléptetésének megtagadására vonatkozó adatok rögzítésére szolgáló határregisztrációs rendszer (EES) létrehozásáról és az EES-hez való bűnüldözési célú hozzáférés feltételeinek meghatározásáról, valamint a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény, a 767/2008/EK rendelet és az 1077/2011/EU rendelet módosításáról (HL L 327., 2017.12.9., 20. o.).

[4] Az (EU) 2018/1240 rendelet az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról (HL L 236., 2018.9.19., 1. o.).

[5] Az (EU) 2019/816 rendelet az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer (ECRIS-TCN) létrehozásáról, valamint az (EU) 2018/1726 rendelet módosításáról (HL L 135., 2019.5.22., 1. o.).

Információs Rendszer (SIS)[6] és Vízuminformációs Rendszer (VIS)[7], valamint az Eurodac – az újonnan létrehozott interoperabilitási elemeken és a statisztikai adatszolgáltatási eszközön keresztül együtt fognak működni egymással. A fent ismertetett ütemtervnek köszönhetően folyamatos előrelépés figyelhető meg az új és felülvizsgált uniós információs rendszerek fokozatos üzembe helyezése terén.

2023. március 7. fontos mérföldkő: ekkor helyezték üzembe a megújult SIS-t, amely az interoperabilitási keret első eleme. Az új típusú figyelmeztető jelzések, a több adatkategória és a megerősített együttműködési funkciók jelentette újításoknak köszönhetően javul a schengeni térség biztonsága és határigazgatása. A megújult SIS további eszközöket biztosít a bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelemhez, az eltűnt személyek felkutatásához és a kiszolgáltatott személyek védelméhez. Lehetővé teszi továbbá az irreguláris migráció megelőzését és visszaszorítását, valamint a polgárok jogainak védelmét. 2023. július 25-én Ciprus működésbe helyezte a SIS-t, és ezáltal 31-re bővült a rendszert használó országok száma.

A határregisztrációs rendszer működésbe lépésének előkészítéseként 15 végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktus került elfogadásra[8]. Bár a projekt jelentős késedelmet szenvedett, a rendszer megvalósítása mára – mind központi, mind nemzeti szinten – végső szakaszába lép. Az eu-LISA által a projekt késedelmének leküzdésére kidolgozott megoldási stratégia eredményes. A határregisztrációs rendszer, mint minimálisan életképes termék sikeres kibocsátása fontos első lépés, amely lehetővé teszi a rendszer műszaki és üzleti tesztelését. Annak érdekében, hogy enyhítse a határregisztrációs rendszernek a határátkelőhelyeken való alkalmazásával járó hatásokat, a Bizottság elővigyázatossági intézkedésekről tárgyalt az eu-LISA-val és a tagállamokkal, míg a Frontex olyan mobilalkalmazást fejleszt ki, amely lehetővé teszi a harmadik országbeli állampolgárok adatainak előzetes regisztrálását. A nemzeti hatóságok képzésének támogatása érdekében a tagállamok már megkapták a határregisztrációs rendszer gyakorlati kézikönyvét. Emellett a külső határokon alkalmazott új eljárások megértését hivatott

---

[6] Az (EU) 2018/1860 rendelet a Schengeni Információs Rendszernek a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése céljából történő használatáról (HL L 312., 2018.12.7., 1. o.);
az (EU) 2018/1861 rendelet a határforgalom-ellenőrzés terén a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény módosításáról, valamint az 1987/2006/EK rendelet módosításáról és hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2018.12.7., 14. o.);
az (EU) 2018/1862 rendelet a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a 2007/533/IB tanácsi határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1986/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 210/261/EU bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2018.12.7., 56. o.).

[7] Az (EU) 2021/1134 rendelet a Vízuminformációs Rendszer megreformálásának céljából a 767/2008/EK, a 810/2009/EK, az (EU) 2016/399, az (EU) 2017/2226, az (EU) 2018/1240, az (EU) 2018/1860, az (EU) 2018/1861, az (EU) 2019/817 és az (EU) 2019/1896 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2004/512/EK és a 2008/633/IB tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2021.7.13., 11. o.).

[8] Bizottsági szinten kidolgozás alatt áll egy olyan végrehajtási jogi aktus, amely mind a határregisztrációs rendszer, mind a Vízuminformációs Rendszer tekintetében meghatározza a hatóságok listájának központosított kezelésére szolgáló funkcióra vonatkozó szabályokat.

megkönnyíteni a határregisztrációs rendszer utazóknak szóló információkat tartalmazó weboldalának elindítása, valamint a határregisztrációs rendszer működésének megkezdését kísérő tájékoztató kampány előkészítése. A határregisztrációs rendszer és a közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás (sBMS) az interoperabilitási keret végrehajtása első hullámának részeként a tervek szerint 2024 második felében kezdi meg működését.

Az ETIAS-t illetően végrehajtási tevékenységek vannak folyamatban. A 31 elfogadandó végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktus közül öt még elfogadásra vár, három pedig az elfogadás előtti véglegesítés szakaszában van. A fennmaradó felhatalmazáson alapuló jogi aktusok közül kettőt (az átmeneti időszak és a türelmi időszak időtartamáról szóló aktusokat) csak az ETIAS rendszer elindítását követően lehet elfogadni. Folyamatban van egy globális kommunikációs kampány és többek között egy erre a célra létrehozott ETIAS-weboldal előkészítése annak biztosítása érdekében, hogy az Európába utazók kellő időben megfelelő tájékoztatást kapjanak az utazással kapcsolatos új követelményekről. Az ESP-vel és a CIR-rel együtt a második hullám részét képező ETIAS 2025 első felében kezdi meg működését.

Az ECRIS-TCN fejlesztése folyamatban van. Elfogadásra került a harmadik országbeli állampolgárokkal és hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer műszaki fejlesztésére és kivitelezésére vonatkozó intézkedések megállapításáról szóló végrehajtási jogi aktus. Jelenleg folyik a rendszer eu-LISA általi kialakítása. Az ECRIS-TCN az ESP-vel, a CIR-rel és az ECRIS-TCN-re vonatkozó sBMS-szel együtt a 2025 közepére tervezett harmadik hullámban kezdi meg működését.

A VIS felülvizsgálatával kapcsolatos munka az (EU) 2021/1134 módosító rendelet elfogadása óta folyamatban van. Jelenleg a felülvizsgált VIS fejlesztéséhez szükséges másodlagos jogszabályok előkészítésén van a hangsúly. A 12 jogszabályból hat már elfogadásra került. A felülvizsgált VIS az interoperabilitás utolsó elemével, a többszörös személyazonosságot észlelő rendszerrel (MID) együtt a negyedik hullámban (2026 második felében) lép működésbe. A MID átadásával megkezdődik a MID átmeneti időszaka[9].

A rendeletek a felülvizsgált Eurodacra[10] is alkalmazandók lesznek.

[9] Az (EU) 2019/817 rendelet 69. cikke, az (EU) 2019/818 rendelet 65. cikke.

[10] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1358 rendelete (2024. május 14.) a biometrikus adatok összehasonlítására szolgáló Eurodacnak az (EU) 2024/1351 és az (EU) 2024/1350 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a 2001/55/EK tanácsi irányelv hatékony alkalmazása és a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek azonosítása érdekében történő létrehozásáról, valamint a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, az (EU) 2018/1240 és az (EU) 2019/818 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, továbbá a 603/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről.

3. Az interoperabilitás Bizottság általi megvalósításának a helyzete

A rendeletek felhatalmazzák a Bizottságot arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat és végrehajtási jogi aktusokat fogadjon el a rendeletek egyes részletes technikai vonatkozásainak kiegészítése és végrehajtása érdekében. E jogi aktusok közül néhányra azért van szükség, hogy az eu-LISA teljes mértékben megkezdhesse a rendszer átfogó struktúrája keretében az interoperabilitási elemek kialakítását és fejlesztését, különösen mivel ez szükségessé teszi a műszaki leírások meghatározását és a közbeszerzési eljárások előkészítését a szerződő felekkel való együttműködés érdekében. További jogi aktusokra van szükség az illetékes hatóságok helyi szintű működését megkönnyítő technikai szabályok meghatározásához, például egységes formanyomtatványok használata és a biztonsági események kezelésére szolgáló együttműködési eljárások révén.

A jogi aktusok elfogadására a tagállamokkal és az érintett ügynökségekkel, valamint az Európai Parlamenttel és az Európai Unió Tanácsával szoros együttműködésben kerül sor, és azokat az e célból létrehozott bizottságok és szakértői csoportok megvitatják. Az interoperabilitás fejlesztéséhez szükséges valamennyi jogi aktus (három felhatalmazáson alapuló jogi aktus és tíz végrehajtási jogi aktus) elfogadásra került. A felülvizsgált VIS-rendelet[11], a VIS kapcsolódó módosításairól szóló rendelet[12] és az ETIAS kapcsolódó módosításairól szóló rendeletek[13] 2021. július 7-i elfogadása miatt három jogi aktust[14] felül kellett vizsgálni. Úgy tekinthető, hogy az új szövegek stabilak és a végleges elfogadásukig már nem változnak számottevően. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó hatáskört a rendeletek ötéves időtartamra a Bizottságra ruházzák. Az EES-projektben bekövetkezett késedelmek és azoknak az interoperabilitási elemek üzembe helyezésére gyakorolt hatása miatt a Bizottság kérte a felhatalmazás meghosszabbítását. Ez az egyetlen módja annak, hogy szükség esetén meg lehessen

[11] Az (EU) 2021/1134 rendelet a Vízuminformációs Rendszer megreformálásának céljából (HL L 248., 2021.7.13., 11. o.)

[12] Az (EU) 2021/1133 rendelet az egyéb uniós információs rendszerekhez a vízuminformációs rendszer céljából való hozzáférésre vonatkozó feltételek megállapításáról (HL L 248., 2021.7.13., 1. o.)

[13] Az (EU) 2021/1150 rendelet az (EU) 2018/1862 és az (EU) 2019/818 rendeletnek az egyéb uniós információs rendszerekhez az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer céljából való hozzáférésre vonatkozó feltételek megállapításáról (HL L 249., 2021.7.14., 1. o.);
az (EU) 2021/1151 rendelet az (EU) 2019/816 és az (EU) 2019/818 rendeletnek az egyéb uniós információs rendszerekhez az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer céljából való hozzáférésre vonatkozó feltételek megállapítása tekintetében történő módosításáról (HL L 249., 2021.7.14., 7. o.);
az (EU) 2021/1152 rendelet a 767/2008/EK, az (EU) 2017/2226, az (EU) 2018/1240, az (EU) 2018/1860, az (EU) 2018/1861 és az (EU) 2019/817 rendeletnek az egyéb uniós információs rendszerekhez az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer céljából való hozzáférésre vonatkozó feltételek megállapítása tekintetében történő módosításáról (HL L 249., 2021.7.14., 15. o.);

[14] C(2021) 4982 az (EU) 2019/817 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a jelentések és statisztikák központi adattárának működésére vonatkozó részletes szabályokkal történő kiegészítéséről, C(2021)5052 az európai keresőportál felhasználói profiljaira vonatkozó technikai szabályok megállapításáról és C(2021)6176 a különböző uniós információs rendszerekből származó adatok közötti kapcsolatok létrehozására vonatkozó technikai szabályok megállapításáról.

hosszabbítani az európai keresőportál esetében előirányzott átmeneti időszakot[15] és a többszörös személyazonosság észlelésére vonatkozó átmeneti időszakot[16].

Az (EU) 2019/817 rendelet 77. cikke és az (EU) 2019/818 rendelet 73. cikke értelmében a Bizottság felhatalmazást kap arra is, hogy az interoperabilitási elemek megvalósítására és igazgatására vonatkozó gyakorlati kézikönyvet tegyen elérhetővé. A kézikönyv létfontosságú ahhoz, hogy az uniós információs rendszerek felhasználóit (például a határigazgatási, vízum-, bevándorlási és bűnüldöző hatóságokat) kész, felhasználóbarát iránymutatással támogassa az interoperabilitás révén rendelkezésre bocsátott funkciók használatához. A kézikönyvet a Bizottság a tagállamokkal, az eu-LISA-val, az Europollal, a Frontex-szel és az Alapjogi Ügynökséggel szoros együttműködésben dolgozza ki. A jelentéstételi időszakban hét szakértői csoport és három közös szakértői csoport ülésére került sor a közös értelmezés előmozdítása, valamint a kézikönyvbe illesztendő egységes eljárások és ajánlások kidolgozása érdekében. Az interoperabilitási gyakorlati kézikönyv első változata a tervek szerint 2024 közepére készül el.

A Bizottság a kézikönyvek digitális, könnyen áttekinthető változatát is kifejleszti annak érdekében, hogy reagáljon az uniós információs rendszerek felhasználóinak egyre összetettebb munkakörnyezetére. A manuális ellenőrzést igénylő kapcsolatokhoz hasonló kiegészítő funkciók miatt a felhasználóknak olykor egyszerre több információs rendszert és interoperabilitási elemet érintő műveleteket kell végrehajtaniuk. A jelenleg kidolgozás alatt álló online terjesztési eszköz[17] összekapcsolja a kézikönyv valamennyi szakaszát, hogy a felhasználók a rendszerek (pl. EES vagy ETIAS) vagy a végfelhasználók (pl. határőr vagy rendőr) szempontjából eligazodhassanak azokon. A felhasználók szerepétől függően az eszköz szűri az információkat és az eljárásokat, hogy csak az adott felhasználóra vonatkozó információk jelenjenek meg. A SIS, az EES, az ETIAS és az interoperabilitási kézikönyvek 2024 második negyedévére lesznek elérhetők a terjesztési eszközön.

4. Az interoperabilitás tagállomok és uniós ügynökségek általi megvalósításának a helyzete

A rendeletek létrehozzák az interoperabilitási programirányítási tanácsból[18] és az interoperabilitási tanácsadó csoportból[19] álló irányítási keretet az interoperabilitási elemek és eszközök megfelelő tervezésének és fejlesztésének biztosítása érdekében. Mindkét szerv az eu-LISA égisze alatt működik, és a Bizottság mindkettőnek tagja. Ezek a szervek megvitatják a rendeletek technikai végrehajtását; az előrehaladás nyomon követése havonta vagy kéthavonta a tagállamok és az

[15] Az (EU) 2019/817 rendelet 67. cikkének (2) bekezdése, az (EU) 2019/818 rendelet 63. cikkének (2) bekezdése.

[16] Az (EU) 2019/817 rendelet 69. cikkének (8) bekezdése, az (EU) 2019/818 rendelet 65. cikkének (8) bekezdése.

[17] A terjesztési eszköz olyan weboldal, amelyhez kizárólag a kézikönyvek alkalmazási körébe tartozó rendszerek felhasználói közössége fér hozzá, és amelyet a Bizottság informatikai szolgálata (DIGIT) működtet.

[18] Az (EU) 2019/817 rendelet és az (EU) 2019/818 rendelet 54. cikkének (4) bekezdése.

[19] Az (EU) 2019/817 rendelet 75. cikke, az (EU) 2019/818 rendelet 71. cikke.

érintett uniós ügynökségek szintjén megvalósuló technikai előkészületekről szóló kérdőív segítségével történik.

Annak érdekében, hogy a technikai előkészületeken túl felmérje a végrehajtást, a Bizottság rendszeres időközönként megszervezi a határigazgatás, a migráció és a biztonság területére vonatkozó uniós információs rendszerek új informatikai architektúrájának végrehajtásával foglalkozó fórumot. A fórumot megelőzően az összes tagállam és az érintett uniós ügynökségek kérdőívet töltenek ki a végrehajtási szintek felmérése céljából. A jelentéstételi időszakban a Bizottság két fórumot szervezett (2022. december, 2023. november), és két kérdőívet küldött (2022. november és 2023. április).

A tagállamok egy kis csoportja élen jár a végrehajtásban, míg a többi tagállam szerényebb haladást ért el. Ez ugyan még nem ad okot aggodalomra, de szoros nyomonkövetésre van szükség, hogy valamennyi tagállam időben készen álljon. A 2023. áprilisi kérdőív első alkalommal összpontosított azokra a nemzeti szinten tett lépésekre is, amelyek célja, hogy az érintett hatóságok készen álljanak a különböző uniós információs rendszerek adatai közötti kapcsolatok manuális ellenőrzésére, ami e hatóságok számára a legnagyobb változás a jelenlegi ügyviteli tevékenységben. E célból a tagállamok és a schengeni társult országok mintegy egyharmada kezdte meg nemzeti szoftver kifejlesztését. Több tagállam azt szeretné, ha az eu-LISA központi eszközt dolgozna ki erre a célra, és a jelentéstételi időszak alatt kérelmet nyújtottak be egy ilyen eszköz kifejlesztésére. Emellett több tagállam tervez bizonyos szintű központosítást a manuális ellenőrzés hatékonyabb elvégzése érdekében, amelyet a Bizottság támogat.

A Bizottság továbbra is figyelemmel kíséri a tagállamok által a végrehajtás terén elért eredményeket annak érdekében, hogy korai szakaszban azonosítsa a potenciálisan aggodalomra okot adó területeket, és biztosítsa az uniós információs rendszerek működésének megkezdésére való felkészültséget és azok interoperabilitását. A jelentéstételi időszakban a Bizottság az eu-LISA támogatásával 56 találkozót szervezett a tagállamokkal, a schengeni társult országokkal, az uniós ügynökségekkel és a fuvarozókkal.

5. Képzési szükségletek

A jelentéstételi időszakban a Bizottság támogatta a CEPOL[20] által szervezett, interoperabilitással kapcsolatos képzéseket. A jelentéstételi időszakban hat tanfolyamra került sor. Három webináriumra az interoperabilitásnak a bűnüldöző szervek adatokhoz való hozzáférésének megkönnyítése érdekében történő használatáról, valamint három egyhetes tanfolyamra, kettő az interoperabilitási rendeletekről általában, egy pedig kifejezetten a MID-ről és a kapcsolódó műveletekről.

A felülvizsgált és az új uniós információs rendszerek üzembe helyezésének késedelme és átütemezése hatással lesz az interoperabilitási képzési ütemtervre is. Ez különösen fontos a MID üzembe helyezésével kapcsolatos előkészítő képzés esetében. Bár a MID az utolsó működésbe

[20] Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége.

helyezendő interoperabilitási elem, de a legnagyobb hatással van a tagállamok és a Frontex ügyviteli tevékenységére. A végfelhasználók megfelelő felkészítése érdekében a CEPOL tanfolyamokat szervez a MID rendszeren belüli folyamatokról és a kapcsolatok kezeléséről.

A Bizottság interoperabilitási képzési anyagokat dolgoz ki e képzési tevékenységek támogatására. Folyamatban van az interoperabilitással kapcsolatos valamennyi szempontra kiterjedő részletes képzési program kidolgozása, valamint rövidebb, személyre szabottabb képzések kidolgozása is a különböző felhasználói közösségek számára.

6. Uniós alapok

A jelentéstételi időszak alatt a kiadások nem érik el a pénzügyi kimutatásban szereplő becsült összegeket, és eddig nem merült fel a túlköltekezés kockázata. Az eu-LISA interoperabilitásról szóló legutóbbi eredményjelentése[21] szerint eddig 32,5 millió EUR-t fizettek ki a vállalkozóknak és 60,6 millió EUR-t kötöttek le fejlesztési és végrehajtási tevékenységekre.

A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják fel a Belső Biztonsági Alap 2014–2020-as időszakra szóló programjai keretében rendelkezésre álló forrásokat még az előtt, hogy a kiadások támogathatóságának határideje 2024. június 30-án lejár. A Bizottság arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszköz (HAVE) intézkedései által finanszírozott programjaik keretében rendelkezésre álló, az uniós információs rendszerek interoperabilitásának további fejlesztését és végrehajtását szolgáló forrásokat használják fel az uniós információs rendszerek interoperabilitásának fejlesztése és további végrehajtása érdekében.

7. Következtetés

Az interoperabilitás megvalósítása alapvető részét képezi az új és korszerűsített uniós információs rendszerek jobb informatikai architektúrájának, amely nemcsak a határigazgatási, vízum-, bevándorlási és bűnüldöző hatóságok adatokhoz való gyorsabb, hatékonyabb és szisztematikus hozzáférését teszi lehetővé, hanem a zökkenőmentesebb és biztonságosabb határátlépést is az Európai Unióba évente ellátogató több millió harmadik országbeli állampolgár számára.

A jelentés szerint a 2022 októbere és 2023 novembere közötti időszakban folyamatos előrelépés történt. A Bizottság az interoperabilitási kerethez kapcsolódó három módosított és felhatalmazáson alapuló jogi aktus[22] elfogadásának utolsó szakaszában jár. Az interoperabilitási elemek bevezetéséről és igazgatásáról szóló gyakorlati kézikönyv kidolgozásával kapcsolatos munka folyamatosan haladt, az első változat 2024 közepére várható, és az interoperabilitási kézikönyv és más kézikönyvek online terjesztési eszköze terén is előrelépés történt. A rendeletek tagállamok általi végrehajtása alapján a tagállamok egy élen járó kis csoportra és egy szerényebb

[21] Nyolcadik eredményjelentés az interoperabilitás fejlesztéséről az (EU) 2019/817 rendelet 78. cikkének (2) bekezdése és az (EU) 2019/818 rendelet 74. cikkének (2) bekezdése szerint (2023–215).

[22] C(2021)4982, C(2021)5052 és C(2021)6176. A teljes címeket lásd a 14. lábjegyzetben.

haladást elérő nagyobb csoportra oszlanak. Ez még nem ad okot aggodalomra, de szoros nyomonkövetésre van szükség.

A MID által generált kapcsolatok manuális ellenőrzésére vonatkozó kötelezettségnek az érintett hatóságok ügyviteli tevékenységére gyakorolt hatása jelentősnek tekinthető. A felkészültségi szintek első mélyreható vizsgálata pozitív eredményt mutatott, mivel a tagállamok jelenleg erőfeszítést tesznek az új kötelezettségekre tekintettel, de az előkészítő munka még messze nem fejeződött be. Bár az interoperabilitási elemek, különösen a MID üzembe helyezésére vonatkozó új határidők némi további felkészülési időt hagynak, ez nem eredményezheti a projekt lendületének lelassulását.

A Bizottság továbbra is szorosan nyomon követi az előrehaladást, és értékeli a rendeletek végrehajtásával kapcsolatos kockázatokat. Továbbra is rendszeresen együttműködik valamennyi érintett érdekelt féllel annak érdekében, hogy összehangolja és nyomon kövesse az intézkedéseket, azonosítsa a potenciális nehézségeket, és csökkentse az interoperabilitás megvalósításával kapcsolatos kockázatokat, valamint hogy támogassa valamennyi projekt időben történő és hatékony végrehajtását az elfogadott ütemtervnek megfelelően. A Bizottság az éves jelentéstétel, valamint a bizottsági szakbizottságok és szakértői csoportok eljárásai révén folyamatosan tájékoztatni fogja a Tanácsot és az Európai Parlamentet az elért eredményekről.